

ORMAN YANGINLARI KILAVUZU

YANGINLARA
KARŞI
HAZIRLIK,
DAYANIKLILIK,
KORUNMA

ORMAN YANGINLARI KILAVUZU

YANGINLARA
KARŞI
HAZIRLIK,
DAYANIKLILIK,
KORUNMA

1 YANGIN RİSKLERİNİ AZALTMAK İÇİN NE YAPMALI?

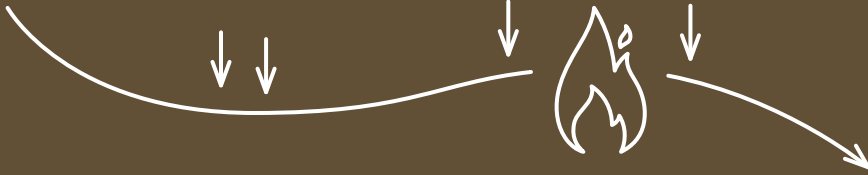

Yangına karşı dayanıklılığı artırmak için:

Yangın riski olan bölgelerde tüm yapıları yangına dayanıklı olarak tasarlayın ve inşa edin.

Bölgedeki Orman İşletme Şeflikleri / Müdürlükleri ile görüşerek yerleşim yerlerini çevreleyen bitkisiz bir alan (şerit) oluşturun ve düzenli olarak bakımını yapın.

Yangın çıkma riskini azaltmak için:

Özellikle anız bırakan tarlalarda orman kenarını sürün.

Bahçelerinizde aralama, budama ve temizleme işlemleri yapın. Anız ya da bahçeden oluşan artıkları yakma yoluyla imha etmeyin, kompost gibi doğa dostu yöntemleri tercih edin.

Enerji nakil hatlarında belirlenen arıza ya da tehlikeli durumları yetkili kurumlara (112) bildirin.

Hassas dönemlerde piknik yapanları, çobanları, avcı, arıcı, çiftçileri vb. yangın riskine dair ikaz edin.

Şüpheli görülen şahısları jandarmaya (112) bildirin.

Yangın çıkma riskinin yüksek olduğu dönemlerde (ör. şiddetli rüzgar, düşük nem, sıcak) orman alanlarını gözleyin.

Orman alanlarına yangın çıkmasına neden olabilecek cam ve plastik şişe, çöp vb. atmayın.

Orman alanlarında yangın çıkmasına neden olabilecek cam ve plastik şişe, çöp vb. ve yangını besleyebilecek kuru dal vb. görürseniz toplayın.

Yangına müdahale altyapısını güçlendirmek için:

Su tankeri ve yangına müdahale aletleri temin edin ve, çalışır olduklarını düzenli olarak kontrol edin.

Su temin yerleri ve su hatları oluşturun.

Kesim motorlarını ve yakıtını hazırda tutun ve düzenli olarak bakımını yapın.

Yangın söndürme cihaz ve ekipmanlarını hazır şekilde ve kolay erişilebilir yerlerde bulundurun.

Herkese bu cihazların nasıl kullanıldığını tarif edin.

(Birçok kişi önce pimini çekmek gerektiğini bilmediği için yangın anında kullanamıyor, bozuk sanıyor.)

Yangına müdahale kapasitesini güçlendirmek için:

Orman, bina ve ziraat yangını gibi farklı yangınlarla ilgili müdahale eğitimi alın ve tatbikatlara katılın.

İlk yardım eğitimi alın.

Yangın gönüllüsü olun. **Orman İdaresi tarafından yangın gönüllülerine koruyucu elbise ve donanım verilir.**

İlgili birim ve görevliler ile irtibat sağlayın, telefonlarını telefonunuza kaydedin ve liste halinde kolay erişilebilir bir yerde bulundurun.

Yangında köy/mahallede kimin ne görev yapacağını önceden belirleyin, düzenli olarak değerlendirin ve güncelleyin.

Yangına müdahale tekniklerini belirleyin ve alternatif kaçış yollarını tespit edin.

Yangına müdahalede ve kaçış için kullanılacak yolları her zaman açık tutun. Kullanılmadığı zaman bu yollara ek yapılar ve malzemeler yığmayın.

Haberleşmenin zor olabileceği durumlarda kullanmak üzere herkese birer düdük temin edin.

Gece yangınları için el fenerlerini (pilleriyle) hazırda tutun.

Sağlık seti ve ilk yardım malzemelerini hazırda tutun, düzenli olarak son kullanma tarihlerini ve sterilliklerini kontrol ederek yenileyin.

Afet ve sonrasındaki 72 saatlik ihtiyacınızı karşılayacak bir acil durum çantası hazırlayın. Özellikle kronik bir sağlık sorununuz varsa, çantanızda en az beş günlük ilaç bulundurun. Çantanızdaki malzemelerin son kullanma tarihlerini ve sterilliklerini düzenli olarak kontrol edin ve yenileyin.

Yangınlar hakkında güncel ve doğru bilgiye ulaşmak için:

Yaşadığınız ülke, bölge ve yerleşimin yangın müdahale politikaları konusunda bilgi edinin.

Yangına müdahale konusunda sorumlu olan ve riskler konusunda bilgi sunan kurumları takip edin.

Herhangi bir sebeple yangın riski yüksek olan bir bölgeye gitmeden önce:

Yangına müdahale ve ilk yardım konusunda bilgilerinizi tazeleyin.

Yanınızda ısıya dayanıklı yangın battaniyeleri, ısıya dayanıklı 1-2 m²'lik brandalar ve maske bulundurun.

2 YANGIN SIRASINDA NE YAPMALI?

Yangın tespit edildiğinde:

Yangın, duman veya ateş tespit ettiğinizde derhal 112'ye (177) bildirin. **Meydana geldiği mevkii olabildiğince açık ve anlaşılır olarak tarif edin. Mümkünse cep telefonunuzla konum gönderin.**

Jandarmayı (112) arayın.

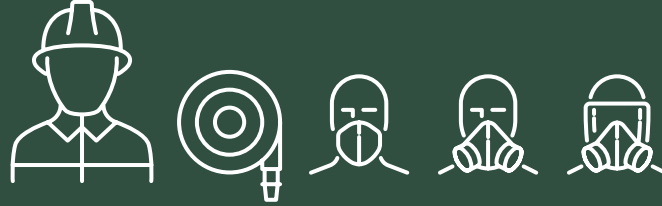
Gerekli olduğunda (112) ambulans talep edin.

Gerekli hallerde elektriğin kesilmesi için ilgili kurumu (112) arayın.

Yanıcı ve patlayıcı maddeleri güvenli bir biçimde bölgeden uzaklaştırın.

Mahalle/köy halkını toplayın, daha önce belirlenen görevlileri görev yerlerine gönderin.

Risk altındaki grupları (**ör. yaşlılar, çocuklar, kalp ve solunum hastalıkları olanlar, hamileler**) yangın mahallinden yanlarında bir sorumlu kalacak şekilde uzaklaştırın.

Koruyucu ekipmanınız varsa ve yangına müdahale edilecekse:

Varsa kişisel koruyucu donanım ve elbiseleri giyin.

N-95 (FFP3), FFP2 veya P-100 tipi maskeleri yüzünüze tam oturttuk ve doğru şekilde kullanın. **Cerrahi veya kağıt maskeler, ıslak ya da kuru bezler yeterli koruma sağlayamaz.**

Yangına müdahale aletlerini görevlilere dağıtın.

Grup olarak ve emniyetli çalışın.

Yangın anında çalışırken herkesin birbirini duyacak ve görececek uzaklıkta olmasını gözetin.

Gelen yangın müdahale ekiplerine destek için:

Yardıma gelen araçları yönlendirmek için birini görevlendirin ve yolları açık tutun.

Görevlilere çevre, ormanın durumu, yollar hakkında bilgi verin.

Yardıma gelenlere yangın yerine ulaşacak en kısa ve güvenli yolu tarif edin.

Dozer gibi iş makinelerinin yanında ve arkasında durmayın.

Arazöz ve itfaiyelere su kaynaklarını gösterin.

Yangına müdahale için gelen yetkililerin yönlendirmelerini dinleyin, onlarla tartışmaya girip sorumluluklarını yerine getirmelerine engel veya risk teşkil etmeyin.

Koruyucu ekipman yoksa ve yangına müdahale etmek mümkün değilse:

Koruyucu elbise ve maskeniz yoksa acilen yangın olmayan açık alana kaçın.

Maskeniz yoksa ağızınızı ve burnunuzu mümkünse ıslak, değilse kuru bir bezle kapatıp kısa kısa nefes almaya çalışarak güvenli ve dumansız alana kaçın.

Çok çaresiz durumda alev geçene kadar yanmayacak bir yerde yere yatın, alev geçince kaçın.

Yangınla karşılaşılan yerin özelliklerine göre kaçış rotaları:

Düz alandıysanız: Derhâl rüzgârın yönünü tespit edin. Rüzgâr bulunduğunuz yöne doğru esiyorsa rüzgârı arkaya alarak hızla en yakın açık alana koşun.

Yangının yakınından geçmeye mecbursanız ve yanan alanın yüzeyi çok büyük değilse yangının sağ ve sol kollarını kontrol ederek alevlerin daha az olduğu koldan bölgeyi terk edin. Kesinlikle yangının merkezine doğru hareket etmeyin.

Vadideyseniz: Vadilerde rüzgârla birlikte hava akımı oluşur ve yangın rüzgârın etkisiyle vadi tabanından yukarıya doğru bir rota çizecektir. Bu nedenle rüzgârın ters istikâmetine doğru koşarak vadinin alt kısımlarına inin ve hızla en yakın açık alana ulaşın. Yangının devam ettiği vadi yamaçlarını kaçış rotası olarak kullanmaktan kesinlikle kaçının.

Engelibeli arazideyseniz: Sırtlar ve sırt arkaları, rüzgârın etkisini yitirdiği veya aksi yönde esen rüzgârların kendini gösterdiği bölgeler olduğundan, kısa vadede en uygun korunma alanlarıdır. Bu nedenle derhâl en yakın sırtın arka tarafına geçin, ardından yangının aksi yönündeki en yakın açık alana doğru hızla koşun.

Dere kenarındaysanız: Alevler dar dere yataklarında ve kuru dere yataklarında bakıyla paralel daha hızlı ilerleme eğilimindedir. Bu nedenle dere yataklarına paralel kaçış rotası oluşturmaktan kaçının.

Kanyondaysanız: Rüzgâr arkanızdan geliyorsa ve yangın önünüzdeyse kanyon baca görevi göreceğinden alevler kanyonun dar yönüne doğru hareket edecektir. Bu nedenle hızla alevlerin tersi yönüne kaçın ve mümkün olduğunca kanyonun en geniş bölgesine inin. Kaçarken aşırı ısınmadan dolayı oluşabilecek kaya parçalanmalarına ve ağaç devrilmelerine dikkat edin, özellikle başınızı koruyarak yürüyün.

Kanyonda ilerlemeniz mümkün değilse ve civarda mevcutsa kapalı ya da kısmen kapalı mağara odacıklarına sığının. Mağara odalarına sığınırken bilmediğiniz rotada ilerlemekten kaçının.

Tatil beldesindeyseniz: Yetkililerin uyarılarına bire bir uyarak bölgeyi en yakın ve en güvenli yoldan tahliye edin.

Deniz kenarındaysanız ve ulaşım yolları kapanmışsa: Rotanızı rüzgâra göre oluşturun. Rüzgâr denizden karaya doğru esiyorsa deniz kenarında kalıp kurtarılmayı bekleyin. Rüzgâr karadan denize doğru esiyorsa, yollar kapanmış ve kaçacak başka bir güzergâh yoksa belli bir seviyeye kadar denize girin. Su yüzeyinde alev dilleri oluşursa, tüm bedeninizle suyun altına girin ve nefesinizi tutabildiğiniz oranda su altında bekleyin.

Yangının tam ortasında kaldıysanız: Kaçma imkânı tümüyle kaybedilen durumlarda etrafta bir çukur varsa içine girin; çukur yoksa en geniş alevsiz alana geçin ve mümkün olduğunca derin bir çukur kazıp içine girin. Bu esnada çıkan nemli toprağı koruyucu işlevinden dolayı üzerinize serpin. Yüzünüzü nemli bir bezle kapayın, mümkünse tüm yüzünüzü örterek yayılan gazdan olabildiğince korunun.

Etkilenen hayvanlara ilk müdahale için:

Hayvanı mümkünse el ile temas etmeden kıyafete, battaniyeye vb. sararak yangın bölgesinden uzaklaştırın.

Hayvanın ısı kaybı yüksek olacağı için sıcak ortamda tutun. Dışarı sıcak bile olsa soğuk ortama sokmayın.

Hayvanın sadece yanık bölgesini 12-18 derece sıcaklıktaki ılık su ile yıkayın.

Hayvanın tamamını yıkamayın ve yanık kremi vb. hiçbir şey sürmeyin.

Yanık bölgelerini tercihen ıslatılmış steril bir bezle sarın.

Hayvanın üzerini kıyafet, battaniye vb. ile örtün.

Hayvanın hareketini kutu, kafes vb. bir alana koyarak kısıtlayın.

Sessiz ve ışık stresi olmayacak şekilde en yakın veteriner hekime (veya kurulmuşsa sahra hastanesine) ulaştırın. Hayvanı veteriner müdahalesi için bulunduğu alandan çok uzağa (ör. başka bir şehre) götürmeyin.

Yangın haberi aldığınızda:

Sakin kalın. **Bireylerin panik halinde karar verebilme kapasiteleri düşeceği için herhangi bir şey yapmadan önce sakinleşmek için derin nefes alabilir ya da 10'dan geriye sayabilirsiniz.**

Bilginin doğruluğunu ve kaynağını teyit edin.

Afetin durumuna, bulunduğunuz yere yaklaşmasına ve tahliye zorunluluğuna dair bilgi almak için bölgeden sorumlu resmi kurumların (ör. AFAD, belediyeler, valilikler) duyurularını takip edin.

Önemli belge ve kişisel eşyalarınızı tahliye gerekirse hızla alabilecek şekilde düzenleyin.

Tahliye edebileceğiniz yeri tespit edip çocuk ve evcil hayvanlarınızı düşünerek tahliye planı yapın.

Afet zamanlarında yanlış bilgi hızlı yayılabildiğinden, buna katkıda bulunmamak için doğruluğunu teyit etmediğiniz bilgileri paylaşmayın.

Sağlığınıza yangınlardan kaynaklı hava kirliliğine karşı korumak için:

N-95 (FFP3), FFP2 veya P-100 tipi maskeleri yüzünüze tam oturarak ve doğru şekilde

kullanın. **Cerrahi veya kağıt maskeler, ıslak ya da kuru bezler yeterli koruma sağlayamaz.**

Tahliye olmanız gerekmediği müddetçe iç mekanda kalmaya çalışın.

Gerekli olmadıkça pencere ve kapıları kapalı tutun.

Evinizde yatak odası gibi boş ve mümkün olduğunca az pencere ve kapı bulunan bir odayı "temiz oda" olarak belirleyin. **Odanın tüm pencere ve kapılarını dışarı çıkmayı zorlaştırmayacak şekilde kapalı tutun.**

Evde ve "temiz oda"da aktif iklimlendirme (ör. HVAC, vantilatör) sistemleri varsa dışarıdan hava gelmeyecek şekilde devirdaim modunda çalıştırın.

Hava temizleyiciniz varsa iç mekandaki ya da "temiz oda"daki havayı filtreleyin.

Yemek pişirmek gibi iç ortam hava kirliliğine katkıda bulunabilecek eylemlerde bulunmayın (ör. pişirilmesi gerekmeyen yiyecekler tüketin).

Özellikle kronik bir sağlık sorunuz varsa, yanınızda en az beş günlük ilaç bulundurun.

Arabadaysanız camları kapalı tutun ve havalandırma/klima sistemini devirdaim modunda çalıştırın.

Herhangi bir kalp ve akciğer hastalığınız varsa doktorunuzla iletişimde olun ve tavsiyelerini dinleyin.

Bulduğunuz yeri tahliye etmeniz gerekirse:

Yetkili kurumların yönlendirmelerini dinleyin.

Sadece belirtilen veya yönlendirildiğiniz güvenli tahliye yollarını kullanın.

Yangına müdahaleye katılacaksınız:

Bölgede yardım koordinasyon merkezi kurulduğunu teyit edin.

Koruyucu ekipmanınız yoksa ve yangına müdahale konusunda teknik bilgi sahibiyse yangın bölgesine girmeyin. **Aksi durumda yangın müdahale ekiplerinin işini ve güvenliğini riske atabilirsiniz.**

Yangına müdahale eden yetkililerin yönlendirmelerini dinleyin, onlarla tartışmaya girip sorumluluklarını yerine getirmelerine engel veya risk teşkil etmeyin.

Yardım göndermeden/etmeden önce:

Yangından etkilenenlere ya da yangına müdahalede gerekli malzeme/ekipman desteği vermek için güncel ihtiyaç listeleri yayımlayan kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının duyurularını takip edin.

En güncel durumu öğrenmek için yardım toplama alanlarındaki yetkili irtibat kişileri ile temasa geçin.

Gönderdiğiniz yardımın ihtiyaçları karşıladığından emin olun. **İhtiyaç dışında veya ihtiyaçtan fazla yardım göndermeyin. Soğuk zincir gerektiren ve bozulma riski olan ürünleri gerekli tedarik ve saklama altyapısının olduğunu teyit etmeden göndermeyin.**

Taşıma, konaklama gibi bir yardım sunmak istiyorsanız bu konuda koordinasyon yapan platformları araştırın ve yetkililerle irtibata geçin.

Ruh sağlığınıza korumak için:

Gün içinde haber takibine aralıklar verin.

Beslenme, sıvı tüketimi ve uyku düzeninize dikkat edin.

Endişelerinizi paylaşmaktan ve gerekirse profesyonel psikolojik destek almaktan çekinmeyin.

3 YANGIN SONRASINDA NE YAPMALI?

Zarar gören alan ve binalar varsa, tespit için yetkili kurumlara haber verin.

Yeni bir yapılanma ve çevre düzenlemesi gerektiği takdirde yetkili kurumlardan destek alın.

Gelecekte çıkabilecek orman yangınlarında ihtiyaç duyulabilecek ilave veya yeni yolları, ilgili Orman İşletme Şefliğine Müdürlüğüne bildirin.

Köy/mahalle civarındaki alanda dikilecek ağaçların uygunluğu için orman idaresinden bilgi alın.

Yeni nesillere deneyimin ve bilginin aktarılması için yangının hikayesini mutlaka yazın.

Yangına müdahalede gözlemlenen eksiklikleri ve geliştirilebilecek noktaları tamamlanmaları için yetkili kurumlara bildirin.

Afetten etkilenenler için başlatılan destek kampanyalarına katılın.

Yangın bölgelerinin ağaçlandırmaya uygun ekosistemler olduğunu teyit etmeden ağaçlandırma kampanyalarını desteklemeyin.

İlgili sivil toplum kuruluşlarında gönüllü olun.

Yangın alanlarının yenilenmesine yönelik katılımcı izleme çalışmalarını takip edin ve çalışmalara katılmak için gönüllü olun.

Sağlığınızı korumak için:

Yangından etkilenmiş yerlerde ve iç hava kalitesinin kötü olduğu kapalı mekanlarda temizlik gibi faaliyetler sırasında, kül ve kalıntıları tekrar havaya karıştıracak eylemlerden uzak durun, yeterli havalandırma olduğundan emin olun ve diğer koruyucu önlemleri alın.

Afetten etkilendiyseniz profesyonel psikolojik destek almaktan çekinmeyin veya etkilenenlerin destek almasına yardımcı olun.

